

[POP]

EEN DIALOOG OVER VERLANGEN
JIBBE WILLEMS – FEBRUARI 2008

[Twee paspoppen, een mannelijke en een vrouwelijke, staan in een etalage. De etaleur legt juist de laatste hand aan hun aankleding, hij slaat een stofje van een schouder, trekt een kledingstuk recht, en vertrekt. Wanneer hij weg is komen de poppen tot leven.]

ZIJ – *[zucht]*

En weg is hij,
de plek waar hij zijn handen had gelegd is alweer koud.
Ik wou dat zijn handen in slaap zouden vallen
zijn huid mijn oppervlakte warm hield
en zijn greep zou stollen op het moment
dat zijn vingers zich om mijn leden vouwen.

HIJ –

Wat heeft hij me nu weer aan gedaan?
't Is nog net geen vuilniszak.
Ze hebben hier maar weinig smaak,
zo moeilijk kan het toch niet zijn
mij kleren aan te trekken die mij staan?
Ik heb gewerkt in Amsterdam
op de P.C. Hoofd nog wel
in zo'n veel te dure zaak
waar ik pakken aangemeten kreeg
die nog met de hand werden gemaakt!
Met een spot alleen op mij gericht,
waar ik, perfect uitgelicht,
als een standbeeld stond te stralen.
Een standbeeld met een schaduw
waarin alleen het werk
van Michelangelo mocht schuilen.
De Venus van Milo
zou haar laatste stompje geven
om één dag met mij te ruilen.
Een winkel die het Rijksmuseum evenaarde
en alleen de groteren der aarde
kwamen naar me staren daar.
Jort Kelder heeft een pak van me gedragen,
Matthijs van Nieuwkerk was niet bij me weg te slaan,
vrouwen als Katja en Estelle
stonden mijn broekje af te pellen
om me stiekem te betasten.
Daar stond ik, vooraan in de avant-garde,
zelfs Marco van Basten
nam me bewonderend op.

Maar hier, in deze gribus,
ben ik niet meer dan een pop
die rotzooi etaleert.

ZIJ –

Ach man hou toch op
dat staat maar te klagen
heb je je lesje niet geleerd?
Je bent afgedankt
je model is uit.
De rest van je dagen
zal je hier moeten slijten
of op ergere plaatsen.

HIJ –

Ik slijt niet,
ik ben opgebouwd uit duurzaam materiaal
met bewegende elementen,
een geraamte van staal
en een afschroefbare kop.
Ik ben onverwoestbaar
dus ik kom nog wel weg
de toekomst heeft meer voor mij in petto
dit hier is slechts een tussenstop.
't Is een kwestie van tijd
tot ik weer als een kunstwerk
tentoon wordt gesteld.

ZIJ –

Onverslijtbaar, is dat zo?
Dan is de kans groot
dat je eindigt op de vuilnisbelt.
Waar je mag gaan zitten wachten
tot de jongste dag verschijnt.
Waar je naar publiek zal smachten
terwijl je onder bergen zooi verdwijnt.
Wensend dat je van iets was gemaakt
dat wat simpeler verteert.
Je staat te dromen.

HIJ –

Wat kom jij vals uit de hoek
zit je slipje soms verkeerd?
Of heb je weer een van je tegendraadse momenten?
Je kan mij niet vertellen dat je tevreden bent,
dat je het mooi vindt waarin die vent
je nu weer heeft gehuld.
Je hoeft alleen nog met stro te worden opgevuld
en je zou een vogelverschrikker zijn.

ZIJ –

Het kan me niet schelen wat ik draag.
Zolang hij met zijn vingers aan me zit
is het enige wat ik vraag
of het nog ietsje langer mag.
Hij houdt me in zijn armen
alsof ik een vrouw van vlees ben.
Het lijkt wel of hij bang is dat ik blauwe plekken krijg.
Wanneer zijn mond bij mijn oor hangt
dan hoor ik gehijg
dat alleen voor mij bestemd lijkt te zijn.

HIJ –

En ik sta te dromen?
Ik weet niet wat jouw hersens spinnen
maar wat jij voor waarheid houdt,
kan ik niet eens verzinnen.

ZIJ –

Ik wil meer zijn dan pop
dan plastic cocon.
Ik wil uit mijn kunststof schil stappen.
Ik wil het omhulsel van mijn vrouwenvel pellen
vluchten uit deze gevangenis van glas
en dan, alsof ik net als hen was
naar huis gaan. Het huis waar *hij* woont,
waar hij me omvat met zijn handen van huid
en zijn vrije tijd aan me op vrijt.

HIJ –

Vlees en bloed, volkomen overschat
bederf is het enige dat een mens wacht;
alsof hij heel zijn leven
aan een warmtebron wordt blootgesteld
en langzaam smelt.
Hij lubbert naar beneden
en verdwijnt aan het eind
zelfs onder de grond.
We zijn misschien geschapen naar zijn beeld,
maar wij zijn zoveel meer!
Perfect afgewerkt, met krasbestendige laag.
Het is maar de vraag
hoe lang je het vol houdt
van vel te zijn, wat een hel moet zijn.
Je hoort ze toch ruzie maken
dag na dag
als ze haastig de winkel doorwervelen
op zoek naar geluk in de vorm van een jas
of een nieuw paar schoenen.
Geloof me, dat verlangen van jou

verdwijnt op het moment dat je wens wordt vervuld.
Verlangen wordt verwachting
verwachting wordt verwijt,
dat is de kringloop van de mens.
Ieder verlangen verandert in spijt
en ieder soort spijt zoekt schuld bij een ander.

ZIJ –

Ik zou dat offer graag brengen als ik
al was het maar één dag
mag ervaren hoe het is om zacht te zijn,
met een lijf om in te knijpen
gemaakt van vergankelijk vlees,
om te weten hoe het is om tegelijkertijd
klaar voor het leven
en rijp voor de slacht te zijn.

HIJ –

Ik hoop dat je garantie nog niet is verlopen
want gedachtes als deze
maken je volstrekt ongeschikt
om kleren te verkopen.
De kern van je wezen is kunststof
wees blij, jij bent vrij van een hart
van die tijdbom die tikt
van kraamkamer tot kerkhof
en vrij van de vallen
die een hart in zich draagt.

ZIJ –

Een hart klopt
en wat klopt dat is waar.
Kijk naar buiten,
zie je dat paar?
Jong en verliefd
en vol van verlangen
om de ander tot ik
om van twee één te maken.
Dat noem je een hel?

HIJ –

Dat stel?

ZIJ –

Jawel.

HIJ –

Zie je hoe zij in zijn hand knijpt
haar ogen zich met zout water vullen
zij op het punt van barsten staat

omdat hij haar net heeft verteld
dat hij haar verlaat
en daarmee wil jij ruilen?
Met die open zenuw
die niets anders doet dan huilen
ook al is het op straat?
En al heeft hij net al zijn verwijten in haar gezicht gespuwd
nog wil ze zich het liefst in de armen verschuilen
die haar net weg hebben geduwd.
Het hart is een leugenaar die bij je inwoont
die je dingen laat zien die er niet zijn
die zorgt dat je droomt.
Het hart laat je zoeken naar iets
dat je onmogelijk vindt.
Het hart slaat je blind met verdriet
zodat je niet ziet
dat de prins op het witte paard
die je om zijn liefde smeekt
degene is die zijn zwaard
tussen je ribben steekt.

ZIJ –
En zij dan:
die oude man en zijn vrouw
die 'ik hou van jou'
lijken te ademen bij elke teug lucht
die ze nog rest.
Een tweemansorkest
in volkomen harmonie.
Zij hebben de jaren verslagen.
Zoals ze daar arm in arm
stapje voor stapje
over de straatstenen sloffen
lijkt het alsof ze elkaar dragen.
Geen ramp die ze heeft getroffen,
hebben zij niet overleefd.

HIJ –
Een gek die daar zijn geld voor geeft.
De dood die om het hoekje loert
komt ze vandaag of morgen halen
en in de korte tussentijd
gaan ze ten onder aan dementie
en aan ouderdomskwalen.
Tegen de dood legt de liefde het af
of denk je dat ze elkaar
mee kunnen nemen in het graf?

ZIJ –
Wat is meer waard?

Te leven en
al is het maar kort
een kort geluk te ervaren,
of als wij eeuwig stil te staan
alleen maar in staat
naar het geluk buiten te staren.

Hij –
Ik staar niet, ik sta
en láát naar me kijken.
Pas maar op met die praatjes
je valt nog om van al dat reiken naar geluk.
Geloof me, je valt stuk,
en dan wil niemand je meer hebben.
Dan ben je alleen nog geschikt
als steun voor spinnenwebben
in een donker magazijn.

Zij –
Misschien is dat het beste,
doet het minder pijn
om de eeuwigheid in stilte
en het donker door te brengen
dan iedere dag te zien wat ik moet missen.
Ik weet niet of ik mij een groter lijden voor kan stellen
dan het leed wat ik nu voel;
zo dicht bij hem die ik me wens te zijn
en tegelijk zo ver van wat ik wil
áls hem, een mens te zijn.

Hij –
Het is een droom
een ongrijpbare gedachte
die je hoofd vervuilt.
Zoals een boom nooit benen krijgt
een steen nooit naar de hemel stijgt
zal jij nooit een hart
in je borstkas horen kloppen.
Eerder nog zal *zijn* hart stoppen
dan dat hij je in zijn armen neemt.
Maar ik ben bang
dat de wezensvreemde waanzin die je kraait
onomstotelijk heeft bewezen
dat geen poppendokter jou
nog kan genezen.

Zij –
Ik vrees het.

Hij –

Wij zijn superieur aan dat wandelende verval.
dat vanaf zijn geboorte de dood moet dragen
op zijn veel te zwakke schouders
en met dat gewicht zijn leven lang doolt
alsof het bij zijn eerste stapjes al
de weg is kwijtgeraakt.

ZIJ –

Als dat is wat me van ze onderscheidt,
zij die bewegen en ik die blijf staan
wachtend op iemand die me komt halen
een wachten dat nergens toe leidt
kan ik net zo goed als zij naar buiten gaan
en net zo goed als zij verdwalen.

HIJ –

Heb je het hier niet goed genoeg?
Je krijgt elke week nieuwe kleren,
staat hier binnen droog en warm.

ZIJ –

Ik wil, net als zij, proberen
van het zoeken te genieten,
zonder stil te blijven staan.

HIJ –

Er is geen redden meer aan,
je wil jezelf zo graag verdoemen
dat je geen zinnig woord meer zegt.
Maar wanneer je scharnieren gaan roesten
en er niemand is om je te repareren
wanneer je eindelijk merkt
dat geen mens je zal accepteren
omdat je niet bent zoals zij,
van een andere soort,
wanneer het binnenin je broeit
van een bijtend zure spijt
omdat je niet bent gebleven waar je hoort
en geloof me, dat zal gebeuren,
dan ben je te laat, verloren en kwijt.

ZIJ –

Misschien, maar de spijt die jij bedoelt,
bijt mijn binnenin veel eerder stuk
als ik geen poging doe
geen stap zet naar geluk.

[Ze gaat.]

HIJ –

Je geeft het eeuwig leven op,
je stapt nu, zoals zij
bij elke stap
een stapje dichterbij de dood,
om uiteindelijk als schroot
op de schroothoop te belanden.
Ik snap niet dat je geen geluk kan vinden
in wat je kent.
waarom je afstand doet
van wat je bent.

ZIJ –
Ik vraag je niet me te begrijpen.
Ik ben niet meer wie ik was
en niets is meer wat het leek.

[*Ze loopt door.*]

HIJ –
Dus dit is afscheid, je laat me in de steek?

ZIJ –
Als je met me mee wil gaan dan hou ik je niet tegen.
Maar onze wegen scheiden als je wil dat ik blijf staan.

HIJ –
Ik kan het niet.

ZIJ –
Dan is het tijd om dag te zeggen.

HIJ –
Ook dat kan ik niet.

ZIJ –
Het geeft niet, dan doe ik het; dag.

[*Ze loopt door.*]

ZIJ –
En op een dag, help ik je hopen,
begrijp je wat me heeft bezield,
en op die dag zal je me volgen.
Dan weet je dat de angst
die je altijd tegen hield
de reden is om weg te lopen.
Of je blijft hier, bevroren
tussen hoop en vrees
en heb je alle kans verloren
de weg te gaan van alle vlees.

[Ze kijken elkaar aan, voor het laatst.]

Hij –
Tot ziens?

Zij –
Misschien...

[Hij zwijgt. Zij stapt de winkel uit. Het alarm gaat af, ze verdwijnt. Commotie in de zaak, hij neemt zijn pose aan. Zij komt langs de etalage, blijft even voor hem staan en zwaait. Hij reageert niet meer, voor eeuwig pop is hij in zijn pose gestold.]